

M

Kokemäki, Ylistaro ja Paistila, Kraviojan kangas

Kertomus tarkastusmatkasta 18. 10. 1965.

Kertomus tarkastusmatkasta, jonka alle kirjoittanut teki 18.10.1965 Kokemäen Ylistaron ja Paistilan Kraviojan kankaalle oppaana postimies Pekka Ketola, Nakkila, Masia, seuralaisina ylipostimies Kalevi Mustakangas ja toimittaja Jorma Juuri-Oja. Postimies Ketola oli näet ylipostimies Mustakankaan kautta ilmoittanut löytäneensä lapsena Paistilan kylän Salomaan metsäsaralta ja Harjun omistamalta palstalta saviastianpalasia ja kivistä kappaleen; piirroksen mukaan hukkaan joutuneet saviastianpalat tuntuivat olevan kampakeramiikkaa. Matkan aikana tarkastettiin yksi kiviesineen löytöpaikka ja kuusi kivistä asuinpaikkaa.

Ylistaro, Riihimään kulma, Alisen tien varsi, Riihimäen pelto.

Ensiksi pysähdyttiin poikkiteräisen kirveen, SatM 17 000 löytöpaikalle. Löytöpaikka on Koskioisten talon pelto, joka sijaitsee Alisen tien alapuolisessa loivassa rinteessä, mutta koska isäntäväki ei ollut kotosalla, tarkkaa löytökohtaa ei voitu todeta. Valokuvat SatM neg.n:ot 27 007-08.

1. Ylistaro, Riihimään kulma, Tolvan maa, 5¹⁴?, omistaja Valter Tolva, Ylistaro. Alisen tien eteläpuolella olevan hiekkakuopan yläpuolelta oli maan pintakerros lykätty raivaustraktorilla suuriksi kasoiksi hiekanajon aloittamista varten. Tällöin oli n. 1,5 aarin alueelta paljastunut heikosti värjäätynyttä kulttuurikerrosta, nähtävästi sen pohjaosa. Tässä ei näkynyt kiinteitä muinaisjäänöksiä; muutamat palaneet kivet olivat nähtävästi jäännöksinä kivetyistä liesistä. Maaperä oli hienoa hiekkaa, maasto hyvin loivaa, soleää etelärinnettä, terassia, jota jyrkänpuoleinen rinne erotti sen alapuolisesta Kraviojan alanteesta. Paikalta poimittiin 112 saviastianpalasta tai -murusta, osaksi ehkä vanhempaa, osaksi nuorempaa varhaiskampakeramiikkaa, hiekkakivihioimen pala, 2 pii-iskosta, 2 kivilaji-iskosta, 4 kvartsiitti-iskosta, 31 kvartsi-iskosta, 1 kvartsinen iskentäydin, 2 kvartsikaavinta, joista toinen katkelmallinen, ja 8 palanutta luunsirua. SatM 17 162-20. Peruskartan 1134 12 Kokemäki mukaan asuinpaikka sijaitsee melko tarkoin 50 m:n korkeudella. Koordinaatit 578 24 ja 6790 52. Kuvat SatM neg.n:ot 27 010-11.

Asuinpaikka oli hiekkakuopan raivauksessa tuhottu, niin että kaivaus ei enää näyttänyt tarpeelliselta.

2. Ylistaro, Ketola 4²⁴?, "Mäntykangas", omistaja Tapio Vuorinen, oheisella liitekartalla n:o 2, koordinaatit 578 80 ja 6790 20 (koordinaatit laskettu karttalehden korjaamattomista, mustalla painetuista arvoista). Asuinpaikka sijaitsee harvassa männikössä hyvin loivasti viettävässä etelärinteessä, Kraviojan yläpuolisella terassilla. Se löydettiin koekuoppia kangasmaahan kaivamalla, jolloin n. 20 m leveällä alueella havaittiin 30-40 cm vahva punaruskea kulttuurikerros. Se ei ulottunut aivan terassin reunaan eikä myöskään koekuopista kymmentä m ylemmäksi: asuinpaikka on siis pienialainen, nähtävästi koskematon. Peruskartan mukaan sen korkeus on melko tarkkaan 50 m. Asuinpaikalta poimittiin 13 saviastianpalaa, ainakin osaksi vanhempaa varhaislampakeramiikkaa, 2 kvartsiitti- ja 2 kvartsiydintä, 1 kvartsiittikaavin, 1 kvartsiittikärki, 2 kvartsi-iskosta, 3 kivi-iskosta, 2 epävarmaa hioimen palaa ja 6 palaneen luun sirua, SatM 17 163:1-15. Kuvat SatM neg.n:ot 27 013-14.

3. Paistila, Peltosen perikunnan maa. Kartalla merkillä n:o 3 osoitetusta paikasta oli Pekka Ketola lapsena, vuosien 1933-34 tienoilla löytänyt "suuria saviastianpalasia ja jonkin kiviesineen", jotka olivat sittemmin joutuneet hukkaan. Löytöpaikka, joka on Kraviojan laskevaa, pelloksi raivattua rinnettä, sijaitsee sen uoman yläpuolella, peruskartan lehden Kokemäki 1134 12 mukaan nähtävästi n. 55 m merenpintaa ylempänä. Paikkaa tarkastettaessa löydettiin 4 kvartsi- ja 2 kivi-iskosta sekä haljenneen hioinkiven palasia, SatM 17 164:1-5. Koordinaatit 579 07 ja 6790 20. Kuvat SatM 27 015-16.

4. Ylistaro, Piitarin ent. metsäsarka, omistajana Kuokkanen tai Laukkanen-niminen henkilö. Karttaliitteessä numerolla 4 merkitystä paikasta, koordinaatit 579 07 ja 6790 20, joka on harvaa ruohoista metsää, löydettiin koekuoppia kaivettaessa 23 saviastianpalasta, 8 kvartsi-iskosta, 1 hioimen katkelma ja 2 palanutta luunsirua, SatM 17 165:1-10. Kulttuurikerros, jossa oli palanutta luuta hyvin hienoina siruina, oli noensekainen, pohjaosiltaan tummempi kuin pinnasta. Pinnan alapuolella todettiin yhdessä koekuopassa n. 40 cm:n syvyydessä aina 70 cm:n syvyyteen ulottuva kivi- ja nokikerros, luultavasti liesi. Asuinpaikan korkeus on peruskartan mukaan n. 55 m. Asuinpaikka sijaitsee samalla terassilla loivassa rinteessä kuuten edelliset asuinpaikat.

5. Ylistaro, Ala-Parman entinen metsäsarka. Kraviojalle vievän tien länsipuolelta, portilta tietä ylöspäin 15 askelta ja siitä kohti-suoraan länteen 10 askelta, kaivettiin maahan koekuoppa, josta löydettiin 12 saviastianmurusta, kourutaltan (?) katkelma, hiotun kiviesineen katkelma ja 4 kvartsi-iskosta, SatM 17 166:1-4. Löytöpaikka, jonka koordinaatit ovat 579 18 ja 6790 16, on merkitty oheiseen karttaan numerolla 5. Sekin sijaitsee Kraviojan alannetta reunustavalla terassilla, 50-55 m:n korkeudella, metsää kasvavassa maastossa.

nyk. hiekkakuopassa

Porissa joulukuun 7. päivänä 1971

Unto Salo

Satakunnan Museon johtaja